

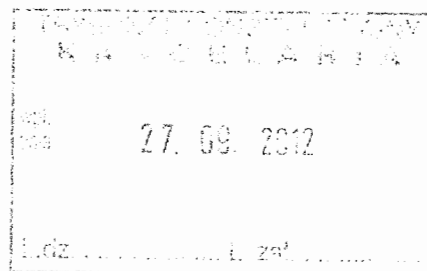

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 27 września 2012 r.

Sygn. akt P 12/12

BAS-WPTK-490/12

Trybunał Konstytucyjny

Na podstawie art. 34 ust. 1 w związku z art. 27 pkt 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.), w imieniu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przedkładam dodatkowe wyjaśnienia w sprawie połączonych pytań prawnych Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 17 stycznia 2012 r. i 22 czerwca 2012 r. (sygn. akt P 12/12), podtrzymując stanowisko Sejmu, wyrażone w piśmie z 12 kwietnia 2012 r., i jednocześnie wnosząc o **umorzenie postępowania**.

Uzasadnienie

I. Uwagi wstępne

1. Postanowieniem z 17 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie (dalej: sąd albo sąd pytający) przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne, którego przedmiotem było ustalenie zgodności art. 42 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 110 ze zm.; dalej: ustawa z 1967 r.) oraz § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów (Dz. U. Nr 27, poz. 197 ze zm.; dalej: rozporządzenie z 1982 r.) z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

W dniu 12 kwietnia 2012 r. Sejm złożył wyjaśnienia w sprawie, wnosząc o umorzenie postępowania.

W dniu 10 lipca 2012 r. do Trybunału Konstytucyjnego wpłynęło kolejne pytanie prawne (postanowienie z dnia 22 czerwca 2012 r.), w którym pytający sąd ponownie zakwestionował zgodność art. 42 ustawy z 1967 r. i § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia z 1982 r. z art. 92 ust. 1 Konstytucji, dodatkowo kwestionując art. 148 ust. 2 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.; dalej: u.k.s.c.) jako niezgodny z art. 2 w zw. z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Z uwagi na tożsamość sprawy pytanie prawne z 22 czerwca 2012 r. zostało dołączone do wcześniej złożonego pytania prawnego z 17 stycznia 2012 r. — celem łącznego ich rozpoznania pod sygnaturą akt P 12/12.

2. Przechodząc do oceny merytorycznej nowego pytania prawnego, trzeba zauważyć, że argumentacja w nim zawarta w zakresie oceny art. 42 ustawy z 1967 r. w znacznej części pokrywa się z tym, co zostało przedstawione w pierwszym pytaniu prawnym sądu. W konsekwencji analizy i ustalenia Sejmu, poczynione na gruncie pytania prawnego z 17 stycznia 2012 r., są nadal aktualne i nie ma potrzeby przedstawiania dodatkowych wyjaśnień dotyczących w tym zakresie. Tym niemniej

istnieje jednak potrzeba przytoczenia najważniejszych konkluzji pisma procesowego Sejmu na tle aktualnej sprawy, z uwagi na adekwatności oceny zarzutów przedstawionych pod adresem art. 148 ust. 2 u.k.s.c.

Ograniczając się w tym miejscu wyłącznie do przypomnienia *ratio decidendi* poprzedniego stanowiska Sejmu, należy podnieść, że wniosek o umorzenie postępowania podyktowany był przede wszystkim dwiema okolicznościami:

po pierwsze, utratą mocy obowiązującej zakwestionowanego przez sąd pytający art. 42 ustawy z 1967 r. Wydane na podstawie tego przepisu rozporządzenie z 1982 r. – do momentu uchwalenia nowego aktu wykonawczego na nowej podstawie prawnej – obowiązuje na mocy dyspozycji przepisu przejściowego, to jest art. 148 ust. 2 u.k.s. W tym zatem wypadku nie może mieć zastosowania również art. 39 ust. 3 ustawy o TK, trudno bowiem uznać, że uchylenie przepisu o charakterze kompetencyjnym, który stanowi jedynie podstawę do wydania aktu wykonawczego (określa organ uprawniony do wydania aktu wykonawczego, zakres przedmiotowy i wytyczne dotyczące treści aktu), samo w sobie może być konieczne dla ochrony konstytucyjnych praw i wolności. Tym bardziej, że funkcja tego przepisu została przejęta przez wspomnianą regulację przejściową i *de facto* jest realizowana. Tak więc analiza przepisu uchylającego (art. 150 u.k.s.c.) i intertemporalnego (art. 148 ust. 2 ustawy z 2005 r.) nakazuje przyjąć, że art. 42 ustawy z 1967 r. utracił definitywnie i w pełnym zakresie moc obowiązującą przed wydaniem wyroku przez Trybunał Konstytucyjny (stanowisko Sejmu z 12 kwietnia 2012 r., s. 8-9);

po drugie, brakiem przesłanki funkcjonalnej. Jak wskazano w piśmie procesowym z 12 kwietnia 2012 r., „Skoro bowiem zakwestionowanie wspomnianego przepisu [art. 42 ustawy z 1967 r. – uwaga własna] nie spowoduje zakładanych przez sąd pytający skutków prawnych – rozporządzenie z 1982 r. jest nadal stosowane na podstawie art. 148 ust. 2 u.k.s.c., a nie art. 42 ustawy z 1967 r. – to wydaje się, że ewentualny wyrok Trybunał Konstytucyjnego będzie całkowicie irrelevantny dla toczącej się przed sądem sprawy (tzw. brak zależności pomiędzy odpowiedzią na pytanie prawne a rozstrzygnięciem sprawy rozpatrywanej przez sąd” (stanowisko Sejmu z 12 kwietnia 2012 r., s. 9).

Wobec aktualności powyższych tez, dotyczących możliwości oceny zgodności z Konstytucją art. 42 ustawy z 1967 r. należy wniesić o **umorzenie postępowania** w tym zakresie. Tym samym Sejm podtrzymuje swoje wcześniejsze stanowisko

uznając przedstawioną w nim argumentację jako w pełni relewantną na gruncie niniejszej sprawy.

II. Analiza formalnoprawna

1. Kwestionowany w pytaniu prawnym art. 148 ust. 2 u.k.s.c. stanowi: „Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie ustawy zachowują moc przepisy wydane przed wejściem w życie ustawy”. Jedyny zarzut wysłowiony względem tej regulacji sąd uzasadnił następująco: „Pozostawienie w mocy rozporządzenia z 1982 roku mogło zatem nastąpić przy spełnieniu warunku niesprzeczności tego aktu wykonawczego z ustawą z 2005 r. [tj. ustawą o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – uwaga własna], ale także z art. 92 ust. 1 Konstytucji. Nie ulega wątpliwości, iż art. 42 ustawy z 1967 roku jest niezgodny z Konstytucją, co oznacza, iż regulacja zawarta w art. 148 ust. 2 ustawy z 2005 r. [tj. u.k.s.c. – uwaga własna] uchybia wymogom poprawnej legislacji, co doprowadziło do dalszego obowiązywania aktu prawnego niezgodnego z Konstytucją” (pytanie prawne z 22 czerwca 2012 r., s. 4).

Biorąc pod uwagę sposób sformułowania zarzutów sądu i przedstawioną argumentację, należy zauważyć, że postępowania powinno zostać umorzone z uwagi na nieadekwatność sformułowanej argumentacji oraz jej brak w pozostałym zakresie.

Przede wszystkim trzeba wskazać, że analiza uzasadnienia postanowienia z 22 czerwca 2012 roku dowodzi, iż niekonstytucyjność zakwestionowanego *in casu* przepisu ma wynikać z niekonstytucyjności rozporządzenia (które art. 148 ust. 2 u.k.s.c. utrzymał w mocy) wydanego na podstawie niezgodnego z Konstytucją przepisu – tj. art. 42 ustawy z 1967 r. W niniejszej sprawie sąd sprowadza zatem ocenę konstytucyjności art. 148 ust. 2 u.k.s.c. do oceny rozporządzenia z 1982 r. oraz zawartego w art. 42 ustawy z 1967 r. upoważnienia ustawowego. Innymi słowy, sąd dąży do wykazania niekonstytucyjności art. 148 ust. 2 u.k.s.c. poprzez aprioryczne przyjęcie niekonstytucyjności art. 42 ustawy z 1967 r. Wydaje się więc, że wskazanie art. 148 ust. 2 u.k.s.c. należy więc traktować jako wybieg formalny, który pozwoli sądowi zakwestionować treści wyeliminowanego z systemu prawnego art. 42 ustawy z 1967 r. Tylko bowiem negatywny wynik oceny konstytucyjnej art. 42 ustawy z 1967 r. (a więc również rozporządzenia z 1982 r.), prowadzi do

wskazywanej w pytaniu prawnym niekonstytucyjności art. 148 ust. 2 u.k.s.c. (ograniczonej zakresowo do rozporządzenia z 1982 r.). Zdaniem Sejmu, ocenianie konstytucyjności art. 148 ust. 2 u.k.s.c. przez pryzmat art. 42 ustawy z 1967 r., który utracił moc obowiązującą, jest niedopuszczalne z powodów wskazanych w stanowisku Marszałka Sejmu z 12 kwietnia 2012 r.

Równocześnie należy podkreślić, że sąd nie formułuje żadnych innych argumentów świadczących o niezgodności art. 148 ust. 2 u.k.s.c. z przywołanymi wzorcami kontroli. Ów brak uzasadnienia zarzutów w orzecznictwie jest jednoznacznie kwalifikowany jako wada pisma procesowego, która skutkuje umorzeniem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Trybunał jednoznacznie podkreśla bowiem, że nie wystarczy sformułować samą tezę o niekonstytucyjności przepisu i wskazać wzorzec kontroli, konieczne jest jeszcze jego uzasadnienie: „Tak więc uzasadnienie zarzutu naruszenia konstytucyjnie określonych praw lub wolności musi polegać na sformułowaniu takich argumentów, które przemawiają na rzecz niezgodności zachodzącej między normami prawnymi – tymi, wynikającymi z zaskarżonych przepisów ustawy lub innego aktu normatywnego oraz konstytucyjnymi, statuującymi określone prawo lub wolność przysługującą skarżącemu” (postanowienie TK z 24 lipca 2002 r., sygn. akt SK 44/01; por. także postanowienie TK z 10 października 2000 r., sygn. akt P 10/00; wyrok TK z 26 listopada 2001 r., sygn. akt K 2/00; postanowienia TK z: 6 października 1998 r., sygn. akt Ts 43/98 oraz 9 stycznia 2007 r., sygn. akt Ts 234/06, a także postanowienie pełnego składu TK z 25 października 2011 r., sygn. akt K 36/09). Pogląd ten koresponduje z założeniem domniemania konstytucyjności, które nie może zostać przełamane dopóki pytający sąd nie umotywuje szczegółowo zarzutów (zob. art. 32 ust. 1 pkt 3-4 ustawy o TK; por. także: wyroki TK z: 12 stycznia 1999 r., sygn. akt P 2/98; 15 grudnia 1999 r., sygn. akt P 6/99; 12 września 2000 r., sygn. akt K 1/00; 6 września 2005 r., sygn. akt K 46/04; 12 grudnia 2005 r., sygn. akt SK 20/04; 23. czerwca 2009 r., sygn. akt K 54/07; por. również postanowienie TK z: 28 lutego 2007 r., sygn. akt SK 78/06; zob. także: Z. Czeszejko-Sochacki, L. Garlicki, J. Trzeciński, *Komentarz do ustawy o Trybunale Konstytucyjnym*, Warszawa 1999, s. 164).

W związku z powyższym, Sejm wnosi w odniesieniu do art. 148 ust. 2 u.k.s.c. o **umorzenie postępowania** na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

MARSZAŁEK SEJMU

Ewa Kopacz